

Sygn. akt III AUa 123/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma (spr.) SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **Z. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 listopada 2012 r. sygn. akt V U 838/12

z m i e n i a zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 123/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Kielcach V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 27 czerwca 2012 roku i przyznał wnioskodawcy Z. B. emeryturę od dnia 7 lipca 2012 roku.

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawca urodzony (...), obecnie nie pozostaje w zatrudnieniu, pobiera rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, nie przystąpił do OFE. W dniu 19 kwietnia 2012 roku złożył wniosek o emeryturę. Do dnia 31 grudnia 1998 roku udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 25 lat, w tym 11 lat, 5 miesięcy i 17 dni pracy w warunkach szczególnych wykazany świadectwami pracy w warunkach szczególnych.

Na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz świadków, a także akt osobowych Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w okresie od 1 września 1979 roku do 1 czerwca 1995 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...)w G. i w tym czasie od 1 września 1979 roku do 31 października 1980 roku, od 1 listopada 1980 roku do 28 kwietnia 1985 roku oraz od 3 marca 1987

roku do 1 czerwca 1995 roku pracował w warunkach szczególnych, który to okres został zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych. Od dnia 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku był zatrudniony w Zakładach (...) w R.. W pierwszym okresie tego zatrudnienia składał części do wózków golfowych, a następnie łączył je spawem. W latach 1977 – 1979 wnioskodawca pracował na malarni przy malowaniu części do wózków golfowych. Następnie w okresie od 30 kwietnia 1985 roku do 10 listopada 1986 roku pracował na kontrakcie w Iraku w(...). Zajmował się obsługą urządzeń związanych z wydobyciem siarki, a ponadto jako inspektor aparatury kontrolno pomiarowej. Wykonywana przez niego praca polegała na sprawdzaniu prawidłowości przepływu siarki przez filtry, ręcznym czyszczeniu filtrów oraz nadzorowaniu aparatury przy filtrach. Powyższe prace wnioskodawca świadczył stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd I instancji stwierdził, że złożone przez wnioskodawcę odwołanie jest zasadne. Przystając treść art. 184 ust. 1 i ust. 2, art. 27 oraz art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 roku Nr 153, poz. 1227 ze zm.), a także § 4 ust. 1 oraz § 2 ust. 1 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.) przyjął, że wnioskodawca spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury, gdyż legitymuje się 15 – letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Za okresy pracy świadczonej w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ww. rozporządzenia mogą być uznane okresy jego zatrudnienia od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku oraz od 30 kwietnia 1985 roku do 10 listopada 1986 roku. Spójne, logiczne, konsekwentne, a zatem zasługujące na wiarę, zeznania świadków pozwalają na stwierdzenie, że praca jaką wnioskodawca wykonywał stale w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w R. była pracą ujętą w załączniku do ww. rozporządzenia, Wykazie A dział XIV poz. 12, to jest pracą przy spawaniu oraz w dziale XIV pod pozycją 17, gdzie wymieniono prace przy lakierowaniu ręcznym. Natomiast w okresie zatrudnienia w Kopalni (...) w Iraku wnioskodawca wykonywał pracę ujętą w Wykazie A dziale IV pod pozycją 2, to jest pracą przy produkcji i obróbce siarki.

Podsumowując Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca spełnił wymóg posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym zrealizowane zostały wszystkie przesłanki nabycia przez niego prawa do emerytury. W związku z tym Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy świadczenie emerytalne, orzekając na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy. Zarzucił naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z przepisami powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż brak jest podstaw do uwzględnienia jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku, w którym to okresie stosowanie do treści świadectwa pracy oraz zgromadzonych w aktach angaży wykonywał on pracę jako tokarz, frezer, a następnie ślusarz. Za powyższy okres pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. Zdaniem organu rentowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uwzględnienie do stażu pracy świadczonej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Kopalnia (...) w Iraku od 29 kwietnia 1985 roku do 2 marca 1987 roku. Ze świadectwa pracy za ten okres wynika, że była to praca na stanowisku inspektora AKP, natomiast ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wynika, iż wnioskodawca pracował jako ślusarz. Nie został zatem wykazany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, uprawniający do nabycia prawa do świadczenia emerytalnego. Dokonując odmiennych ustaleń Sąd Okręgowy oparł się zasadniczo na zeznaniach świadków, nie wyjaśniając rozbieżności pomiędzy stanowiskami wymienionymi w świadectwie pracy wnioskodawcy, w którym wskazano, iż wykonywał on rozmaite prace wymagające innych umiejętności niż praca przy spawaniu (brak książeczki spawacza). Apelujący podkreślił, że same zeznania świadków, którzy zeznawali co do okoliczności mających miejsce przed około 30 laty,

nie mogą prowadzić do podważenia mocy dowodowej dokumentów, między innymi świadectwa pracy wystawionego w dniu 1 września 1979 roku, z którego wynika charakter wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie pracy, zwłaszcza gdy treść tych zeznań nie znajduje potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy. W konkluzji organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie spełnił wymogu 15 – letniego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, niezbędnego do nabycia prawa do emerytury.

W odpowiedzi na apelację organu rentowego wnioskodawca wniósł o jej oddalenie. Podniósł, iż z zeznań wskazanych przez niego świadków wynika, że w Zakładzie (...) w R. oraz Kopalni (...) w Iraku wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Jako tokarz, frezer, czy też ślusarz na hali był narażony na czynniki szkodliwe dla zdrowia w postaci gorąca, oparów z innych stanowisk pracy, odprysków ze stali i wiór, które często zostawiały ślady na twarzy, a z tytułu świadczenia tej pracy otrzymywał mleko, zupy regeneracyjne oraz środki czystości.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego okazała się uzasadniona.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było prawo wnioskodawcy do emerytury, co sprowadzało się do wyjaśnienia kwestii, czy okres pracy wnioskodawcy świadczonej w ramach zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku oraz okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Kopalnia (...) w Iraku od 29 kwietnia 1985 roku do 2 marca 1987 roku podlega zaliczeniu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach prowadzącej do nabycia prawa do emerytury na podstawie art.184 w zw. z art. 32 powołanej wyżej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Rację ma organ rentowy zarzucając Sądowi I instancji błędne ustalenie okresu wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach i wadliwe przyjęcie, iż legitymuje się on 15 – letnim okresem pracy świadczonej w warunkach szczególnych w rozumieniu ww. przepisów, między innymi regulacji powołanego wyżej rozporządzenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie stanowczych ustaleń co do tego, że w spornych okresach zatrudnienia wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych, to jest w odniesieniu do okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. pracę przewidzianą w Wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia, w dziale XIV pod pozycją 12 - pracę przy spawaniu oraz w dziale XIV pod pozycją 17 - pracę przy lakierowaniu ręcznym, natomiast w odniesieniu do zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Kopalnia (...) w Iraku pracę ujętą w Wykazie A dziale IV pod pozycją 2 - pracę przy produkcji i obróbce siarki. W kontekście zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. w pierwszej kolejności warto odnotować, iż wedle danych zamieszczonych w świadectwie pracy wystawionym przez pracodawcę w dniu 1 września 1979 roku w okresie od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku wnioskodawca wykonywał obowiązki pracownicze na stanowisku: tokarza, frezera oraz ślusarza, co koreluje z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych, gdzie w przeważającej części angaży widnieje stanowisko pracy ślusarza, a nie spawacza, czy też lakiernika. Sąd Okręgowy dokonując odmiennych ustaleń w tym przedmiocie oparł się na osobowych źródłach dowodowych i złożonych przez nich zeznaniach (zeznaniach świadków), błędnie uznając je za miarodajny środek dowodowy do poczynienia ustaleń dotyczących charakteru świadczonej przez wnioskodawcę pracy. Wypada bowiem zauważyć, że przesłuchani w postępowaniu pierwszoinstancyjnym świadkowie: M. A. (1) oraz T. W. (1) w swoich zeznaniach nie przedstawili spójnej relacji dotyczącej całego spornego okresu pracy od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku, gdyż nie byli zatrudnieni w tożsamym co wnioskodawca okresie, ani na podobnym stanowisku pracy, a zatem nie posiadali kompletnej wiedzy co do rodzaju powierzonych mu w tym czasie obowiązków pracowniczych i mogli jedynie w części przedstawić okoliczności odnoszące się do charakteru pracy wnioskodawcy podejmowanej w spornym okresie, to jest od stycznia 1975 roku oraz lata 1977 – 1979 (świadek M. A.), bądź okresie od dnia 1 września 1974 roku (świadek T. W.). Ponadto zeznania wskazanych wyżej świadków nie precyzują, w których konkretnie okresach wnioskodawca wykonywał prace spawalnicze, a w których związane z lakierowaniem i w jaki sposób rodzaj i rozmiar czynności związanych z obowiązkami spawacza oraz

lakiernika kształtował się w poszczególnych przedziałach czasowych. Na podstawie depozycji tychże świadków nie można kategorycznie i jednoznacznie stwierdzić, w których okresach w ramach spornego okresu zatrudnienia prace spawalnicze lub lakiernicze były wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto zeznania świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy oraz treści świadectwa pracy, co każe poddać w wątpliwość ich prawdziwość i skłania do wnikliwej oceny ich wiarygodności. Słusznie organ rentowy wywiódł, iż przy braku precyzji, ścisłości oraz odpowiedniego stopnia skonkretyzowania relacji świadków prymat należy przyznać dowodom z dokumentów wystawionych w spornym okresie zatrudnienia (akta osobowe) oraz bezpośrednio po jego ustaniu (świadectwo pracy) i na tej podstawie dokonać ustaleń w przedmiocie charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy. W konsekwencji stwierdzić trzeba, iż wnioskodawca nie wykazał, że w ramach zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy podejmował prace spawalnicze bądź związane z lakierowaniem, uznane przez ustawodawcę jako prace wykonywane w szczególnych warunkach. Powołane przez niego osobowe źródła dowodowe nie podważyły wiarygodności dokumentów, z których wynika jego zatrudnienie na stanowisku tokarza, frezera oraz ślusarza, które to stanowiska pracy same w sobie nie implikują konieczności podejmowania prac spawalniczych lub lakierniczych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a tylko wówczas okres tego zatrudnienia w Zakładzie (...) w R. mógłby zostać zakwalifikowany jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Odmienne ustalenia Sądu Okręgowego zostały poczynione w oparciu o dowolną, wybiórczą ocenę zebranych dowodów, to jest jedynie na podstawie zeznań świadków, przy pominięciu dołączonej do akt dokumentacji pracowniczej wnioskodawcy, co nie może się spotkać z aprobatą Sądu II instancji.

Podsumowując ten fragment rozważań należy stwierdzić, że okres zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładzie (...) w R. od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku nie stanowi okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przewidzianych w przepisach powołanego wyżej rozporządzenia, co wyklucza możliwość przyjęcia, iż legitymuje się 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach wymaganym do nabycia spornego świadczenia emerytalnego.

Co się natomiast tyczy drugiego spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) S.A. Kopalnia (...) w Iraku od 29 kwietnia 1985 roku do 2 marca 1987 roku warto zauważyć, że nawet doliczenie tego okresu do udokumentowanego przez niego okresu pracy świadczonej w warunkach szczególnych, który organ rentowy uwzględnił w wysokości 11 lat, 5 miesięcy i 17 dni, nie prowadziłoby do nabycia przez wnioskodawcę prawa do emerytury z uwagi na czasokres tego zatrudnienia w rozmiarze niespełna 2 lat, a zatem okres ten nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Niezależnie od powyższego stwierdzić trzeba, iż również i w tym zakresie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie jednoznacznych i kategorycznych ustaleń co do zaistnienia szczególnych warunków wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Treść świadectwa pracy wystawionego przez pracodawcę kierującego wnioskodawcę do pracy za granicą (Przedsiębiorstwo (...) S.A.) nie potwierdza faktu świadczenia pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanego wyżej rozporządzenia. Podstawy do poczynienia korzystnych dla ubezpieczonego ustaleń w tej kwestii nie stanowi także dokumentacja pracownicza znajdująca się w aktach osobowych oraz zeznania przesłuchanych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym świadków. W omawianym tutaj okresie zatrudnienia wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku inspektora aparatury kontrolno – pomiarowej. Nie można się zgodzić z Sądem I instancji, iż depozycje świadków A. M. oraz J. P. uprawniają do stwierdzenia, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował przy produkcji i obróbce siarki. Relacja tych świadków po pierwsze nie jest precyzyjna i nie wskazuje jakie konkretnie czynności związane z produkcją i obróbką siarki wnioskodawca podejmował w spornym okresie czasu i w jakim wymiarze były one wykonywane. Odnotowania wymaga ponadto okoliczność, iż okresy zatrudnienia świadków oraz wnioskodawcy tylko w części się zazębiały, nie pokrywając się w całości, a zatem nie mogą być podstawą dokonania stanowczych ustaleń co do występowania szczególnych warunków świadczonej przez ubezpieczonego pracy w całym spornym okresie zatrudnienia.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, że przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie pozwala na ustalenie 15 – letniego okresu wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach, a tym samym nie zostały spełnione wszystkie wymogi prowadzące do nabycia przez niego prawa do emerytury. Zaskarżona decyzja organu rentowego okazała się prawidłowa, a odmienne stanowisko Sądu Okręgowego jest nieuzasadnione.

Wobec powyższego, Sąd II instancji, uwzględniając wniesioną przez organ rentowy apelację, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił złożone przez wnioskodawcę odwołanie, orzekając na mocy art.386 § 1 k.p.c.